

RESPEKT
K PŘIROZENÝM PRÁVŮM
ČLOVĚKA

Tisková zpráva: Stanovisko Českého helsinského výboru ke zřízení ochránce práv dětí

Dne 1. června 2020 při příležitosti Mezinárodního dne dětí představila zmocněnkyně vlády pro lidská práva prof. JUDr. Helena Válková, CSc., návrh zákona o ochránci práv dětí (tzv. dětský ombudsman).

Český helsinský výbor zřízení pozice ochránce práv dětí vítá. V uplynulých letech jsme při zasedáních Výboru pro práva dítěte při Radě vlády pro lidská práva, kde jsme členem, ale i v našich zprávách pro Organizaci spojených národů (OSN) v rámci periodického přezkumu ČR v roce 2017 a pro Výbor OSN pro práva dítěte v roce 2019 upozorňovali na absenci systematického monitorování a vyhodnocování naplňování dětských práv v České republice garantovaných Úmluvou o právech dítěte a na nutnost posílit ochranu práv dětí zřízením nezávislé instituce dětského ombudsmana. Dosavadní zkušenosti z praxe při řešení případů s nimiž se na nás rodiče a děti obracují ukazují, že současný veřejný ochránce práv nemá dostatečné pravomoci, ale ani kapacity pro rychlou a efektivní pomoc v jednotlivých případech dětí, ani pro monitoring plnění Úmluvy o právech dítěte. Vůle k posílení jeho pravomocí se doposud nenašla.

„Děti umístěné řady měsíců proti své vůli a s minimálním kontaktem s těmi, které milují, v různých institucích (diagnostické ústavy, psychiatrické nemocnice, dětské domovy apod.) nemají možnost se sami domáhat ochrany svých práv, které jim Úmluva zaručuje, u soudu. Soudy navíc velice často rozhodují o dětech, aniž by je soudce sám vyslechl, i když o to dítě stojí. Radě soudních sporů mezi rodiči by se dalo předcházet i hojnějším nařizováním mediace, jako nástroje, který pomůže naplnit potřeby obou stran sporu“ říká ředitelka ČHV Lucie Rybová. *„K účinné ochraně práv dětí přispěje pouze silná a nezávislá instituce. Dětský ochránce práv by měl mít mnohem širší pravomoci, než současný ombudsman např. oprávnění vstupovat do soudních řízení týkajících se dětí, a to buď formou podpůrných stanovisek nebo podáním návrhu na zahájení řízení či přímo zastupováním dítěte v závažných případech ohrožení práv dítěte, podávat žaloby ve veřejném zájmu apod.“*

Jednoznačně podporujeme i myšlenku zřízení poradního orgánu ochránce práv dětí, ve kterém budou zastoupeny děti různých věkových kategorií. Zkušenost samotných dětí je unikátní a nepřenositelná. Návrh, že sídlo ochránce práv dětí bude v Praze a zároveň budou zřízeny pobočky v Brně a v Ostravě přispěje mimo jiné k větší dostupnosti této nové instituce dětem a k šíření povědomí.

Zřízením ochránce práv dětí Česká republika naplní jedno z mnoha dlouhodobých doporučení Výboru OSN pro práva dítěte. *„Je nutné zároveň připomenout, že řada zásadních doporučení tohoto i dalších výborů OSN směrem k ČR k ochraně lidských práv zůstává bohužel nenaplněna. Nadále se nepodařilo péči o ohrožené děti v České republice sjednotit pod jedno ministerstvo. Nebyl přijat zákon o sociálním bydlení, který by pomohl zlepšit podmínky života mnoha tisíců dětí v sociálně slabých rodinách. Systém státní podpory i finanční ze strany státu vůči rodičům samoživitelům je nedostatečný. Nedořešena je i otázka zálohovaného výživného. Pomoc obětem násilí včetně dětí, které jsou oběťmi přímo nebo tím, že žijí v rodinách, kde dochází k domácímu násilí, musí být posílena.“* upozorňuje ředitelka Českého helsinského výboru Lucie Rybová

Ivan Štampach

místopředseda Českého helsinského výboru

Lucie Rybová

ředitelka Českého helsinského výboru

Kontaktní osoba pro tisk:

Mgr. Lucie Rybová, ředitelka ČHV; tel.: + (420) 602 646 940, e-mail: lucie.rybova@helcom.cz.